

Profesor Božidar Stefanini svojim je životnim nastojanjem označio povijest prijenosa električne energije na našem području. Bio je profesor na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu i pisac cjelovitih nastavnih pomagala iz svojih temeljnih predmeta: Prijenos električne energije, Tehnika visokog napona i Stabilnost prijenosa električne energije. Koautor je knjige (o tada novom pristupu) analizi električnih mreža Matrične metode u analizi električnih mreža, 1975. Neposredni je sudionik naših ključnih elektroprijenosnih događaja: od poslijeratne izgradnje prvih vodova 110 kV, povezivanja zapadnog i istočnog dijela jugoslavenskog elektroenergetskog sustava 1957. godine u Zagrebu, preko obrade problematike vodova 220 kV u pripremi za uvođenje nove naponske stepenice u Hrvatskoj, početkom šezdesetih, do formuliranja osnovnih parametara jugoslavenske mreže 400 kV početkom sedamdesetih. U dobi, kada je na najbolji mogući način već časno popunio svoj životni krug, nenadmašnim elanom i zavidnom efikasnošću razvija novi: primjena elektroničkih računala. Od uvođenja primjene računala u nastavu, dobave prvog računala na ETF-u IBM 1130, do jednog od utemeljitelja uglednog Sveučilišnog računskog centra (SRCE) otvorenog u Zagrebu 1972. Objavio je i tri knjige Fortran V (prvu 1973. i dvije 1979.)..

Profesor Stefanini rođen je 18. listopada 1913. u Splitu, a na Elektrotehničkom odsjeku tadašnjeg Tehničkog fakulteta u Zagrebu diplomirao je 1937. godine. U razdoblju 1940-1945. radio je u Banovinskom električnom poduzeću (BEP), čuvenom zagrebačkom poduzeću koje je bilo izvoriste elektrifikacije sjeverozapadne Hrvatske, a poslije rata i kadrovska osnova za utemeljenje ELPOH-a, elektroprivrednog poduzeća Hrvatske. Godine 1947. je u Beogradu, do 1950. prvo radi u Ministarstvu elektroprivrede SFRJ, a potom je direktor Saveznog biroa za projektiranje postrojenja i dalekovoda. Za docenta na Tehničkom fakultetu u Zagrebu (preteči ETF-a, od 1919) izabran je 1950, gdje doktorira 1954. Za redovnog profesora izabran je 1959, na (tada već, od 1956) Elektrotehničkom fakultetu (ETF) u Zagrebu, gdje je umirovljen početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Bio je predstojnik Zavoda za visoki napon (1952–76) i dekan ETF-a šk. 1958/59. godine

Profesor Stefanini bio je dostojanstvenog držanja, uvijek ozbiljan, besprijeckorno odjeven, razgovijetno, tečno i odlučno je govorio, djelovao je strogo, naprosto izazivao je respekt kod nas studenata. Predavanja su počinjala točno na određenom mjestu i nakon točnog vremena isteka (45 minuta), na pravom mjestu bi završavala. On je uvijek imao preko odijela posve bijeli svježe ispeglani mantil, a uvijek mu je podršku pri prezentaciji pružao prisutni asistent. Koristio je kedu (stoga bijela kuta!) i ploču, ali je na slajdovima, simultano s njegovim izlaganjima projiciran uokviren doslovni pasus (njegovim rukopisom napisan i nacrtan) iz njegove skripte koji je sadržavao izvode jednadžbi (rekli bismo, anticipirao je korištenje PowerPointa), crteže ili naglaske uz pojedinu predavanu temu. Besprijeckoran je predavač bio! Tako su bile vođene i auditorne vježbe, na kojima nas je asistent poučavao kako rješavati zadatke kojima se utvrđuje gradivo i priprema se za ispit. Inače, zadaci su bili vrlo složeni za računsko rješavanje kompleksnim brojevima (tada ,rehnšiberom!'), a i grafičko rješavanje vektorskim računom, ali u mjerilu crtanom i očitavanom rezultatu.

U predavaonici je tražio da uvijek sjedimo na istim mjestima, kako bi asistent mogao s lakoćom utvrditi koga nema, jer je prisutnost predavanjima tada bilo obvezno, za sve predmete. Laboratorijske vježbe su bile opskrbljene preciznim uputama i odvijale su se bez ikakvih zastajkivanja i nejasnoća o tome što treba i kada učiniti.

Bio je strog i prema sebi i naglašeno organiziran (uvijek je sve 'štimalo'). Na stolicu pored kreveta držao bi uvijek notes i olovku, kako bi zapisao ono što mu pred spavanje 'padne na pamet', kao ga to ne bi dugotrajno ometalo da zaspi! Sutra će to riješiti, ili opširnije opisati,

učiniti, otići kamo gledajući u bilješke u notesu. Imali smo dojam, da je svakog dana ujutro imao točan satni plan svojih obveza i aktivnosti.

U nekoliko navrata dolazio bi u Osijek, kako bi inženjerima iz Elektroslavonije pričao o novostima iz struke u svijetu koje prati ili s kojima je tog trenutka osobno okupiran. Tada smo upoznali novog Stefaninija, u čudu. I sâm nam je to priznao: dosta mu je života pritisnutog samo radom i radom, stalnim i ozbiljnim odgovornostima. Sada se okrenuo – rekli bismo – hedonističkim užicima, koji su mu bili posve strani u svoje aktivno vrijeme. Zbijao je šale nakon tih predavanja, pušio je lulu, a nikad u ranijem životu nije pušio. Mnogi od nas trajno će povezivati akronim SRCE (Sveučilišni računski centar) s našim profesorom, koji je svoje veliko ljudsko srce skrivao od nas sve do svog umirovljenja. Na svojim utemeljenim spoznajama odakle dolazimo i gdje smo stigli, suočio se s konačnim pitanjem: kamo idemo? Zaključujući s nadom: »Ako ikada, na našu dobrobit, strojevi makar i potpuno zamijene ljudski um – ipak će uvijek, na naše zadovoljstvo i na našu sreću, iza toga stajati ljudski duh i ljudsko srce« (citat s predavanja 6. lipnja 1986. u Osijeku).

Umro je 2. ožujka 1991. u Zagrebu. Na komemoraciji na ETF-u, profesor Požar pročitao je dirljivi govor kojim se oprostio od svoga kolege i bliskog prijatelja ...

Priredio: Marijan Kalea